

**Hallituksen esitys Eduskunnalle harjoittelukoululaiksi ja laiksi
opettajankoulutuslain muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esitys on ensisijaisesti lakitekninen uudistusehdotus, joka liittyy koululainsäädännön kokonaisuudistukseen. Esityksessä ehdotetaan, että harjoittelukoulujen toiminnan perusteista säädettäisiin harjoittelukoululaissa, jolla korvattaisiin nykyisin opettajankoulutuslakiin sisältyvät säännökset harjoittelukoulujen toiminnasta. Opettajankoulutusyksiköiden ja niihin kuuluvien harjoittelukoulujen opettajien jatko-opiskelua koskevat säännökset jäisivät opettajankoulutuslakiin.

Esityksen mukaan harjoittelukoulu olisi edelleen korkeakoulun opettajankoulutusyksikköön kuuluva, valtion ylläpitämä koulu, jossa järjestetään opetusharjoittelua ja tutkimusta ja jonka tehtävänä on antaa oppilailleen peruskoulun ja lukion oppimääriä vastaavat tiedot ja taidot. Siihen kuuluu peruskoulun ala-astetta vastaava kuusivuotinen ala-aste, peruskoulun yläastetta vastaava kolmivuotinen yläaste ja lukiota vastaava kolmivuotinen lukioaste tai kaksi taikka yksi näistä kouluasteista. Opetusministeriön luvalla

harjoittelukoulussa voitaisiin järjestää myös esiopetusta. Harjoittelukoulun opetuksessa ja muussa toiminnassa noudatettaisiin mahdollisuuksien mukaan peruskoulua ja lukiota koskevia säännöksiä.

Harjoittelukoulujen hallintoon ehdotetaan eräitä muutoksia, jotka ovat soveltuvin osin peruskoulun ja lukion hallinnon uudistuksen mukaisia. Siten ehdotetaan, että harjoittelukoulussa olisi kouluneuvostojen sijasta johtokunta.

Harjoittelukoulujen henkilöstön asemaan korkeakoulun palveluksessa ei ehdoteta muutoksia. Myöskään kuntien velvollisuuksiin osallistua harjoittelukoulujen kustannuksiin ei ehdoteta muutoksia.

Tarkoitus on, että harjoittelukoululaki ja laki opettajankoulutuslain muuttamisesta tulevat voimaan samanaikaisesti koululainsäädännön kokonaisuudistuksen kanssa eli 1 päivänä elokuuta 1985, osittain kuitenkin 1 päivänä tammikuuta 1986.

SISÄLLYSLUETTELO

		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	
1. Esityksen keskeiset tavoitteet	3	
2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu	3	
2.1 Nykyinen tilanne	3	
2.2 Valmistelu	4	
3. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset	4	
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	5	
1. Lakiehdotusten perustelut	5	
1.1 Harjoittelukoululaki	5	
1.2 Laki opettajankoulutuslain muuttamisesta ...	8	
2. Tarkemmat säännökset ja määräykset		8
3. Voimaantulo		8
LAKITEKSTIT		9
1. Harjoittelukoululaki		9
2. Laki opettajankoulutuslain muuttamisesta		12
LIITE		14
Rinnakkaistekstit		14
Laki opettajankoulutuslain muuttamisesta		14

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen keskeiset tavoitteet

Esitys harjoittelukoululaiksi ja laiksi opettajankoulutuslain muuttamisesta on ensisijaisesti lakitekninen uudistusehdotus, joka liittyy koululainsäädännön kokonaisuudistukseen. Peruskoululain (476/83) ja lukiolain (477/83) säätämisen tavoitteena on ollut olemassa olevan lainsäädännön kokoaminen ja erät uudistukset koulun kehittämiseksi. Ehdotus harjoittelukoululaiksi vastaa rakenteeltaan peruskoululakia ja lukiolakia, joiden säännöksiin viitataan siltä osin kuin se on mahdollista. Tarkoitus on, että harjoittelukoululaki korvaa opettajankoulutuslakiin (844/71) sisältyvät, harjoittelukoulujen toimintaa koskevat säännökset, jotka ehdotetaan samalla kumottaviksi lailla opettajankoulutuslain muuttamisesta.

Harjoittelukoulun hallinnossa ja toiminnassa sovellettaisiin ensisijaisesti harjoittelukoululakia ja sen nojalla annettavaa harjoittelukouluasetusta sekä toissijaisesti niitä peruskoulu- ja lukiolain sekä niiden nojalla annettujen asetusten säännöksiä, joihin harjoittelukoululainsäädännössä on viitattu. Jos harjoittelukoulua koskevia erityissäännöksiä ei ole, sovellettaisiin asianomaisen korkeakoulun lainsäädäntöä.

Harjoittelukoululakiehdotuksen mukaan harjoittelukoulu on edelleen korkeakoulun opettajankoulutusyksikköön kuuluva, valtion ylläpitämä koulu, jonka tehtäviin ja rakenteeseen ei ehdoteta merkittäviä muutoksia. Harjoittelukoulun hallintoon ja toimintaan ehdotetaan eräitä muutoksia, jotka ovat soveltuvien osin peruskoululain ja lukiolain mukaisia. Erot johtuvat harjoittelukoulun tehtävistä, sen rakenteesta yhden, kahden tai kolmen kouluasteen muodostamana kouluna sekä sen asemasta valtion ylläpitämänä, korkeakoulun opettajankoulutusyksikköön kuuluvana kouluna.

Harjoittelukoululakiehdotukseen sisältyy voimassa oleviin opettajankoulutuslain säännöksiin verrattuna eräitä selvennyksiä, täydennyksiä ja aineellisia muutosehdotuksia. Näitä esitellään yksityiskohtaisissa perusteluissa.

2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

2.1. Nykyinen tilanne

Harjoittelukouluista on säädetty opettajankoulutuslaissa ja sen nojalla annetussa harjoittelukouluasetuksessa (502/73). Niiden nojalla harjoittelukouluissa noudatetaan kunnan peruskoulua ja valtion lukiota koskevia säännöksiä. Lisäksi harjoittelukouluja koskevia säännöksiä on asianomaisten korkeakoulujen hallintoasetuksissa sekä korkeakoulujen virkoja ja toimia sekä niiden haltijoiden tehtäviä koskevissa asetuksissa. Hajanaisen lainsäädännön soveltamisessa on ollut ongelmia.

Kahdeksaan korkeakoulun opettajankoulutusyksikköön ja samalla niiden opettajankoulutuslaitoksiin kuuluu nykyisin 13 harjoittelukoulua, joista kuudessa on peruskoulun ala- ja yläaste sekä lukioaste, kahdessa peruskoulun yläaste ja lukioaste sekä viidessä peruskoulun ala-aste. Harjoittelukoulujen peruskoulun ala-asteilla oli luvuvuoden 1983—84 alussa yhteensä 170 perusopetusryhmää ja 3 353 oppilasta, yläasteilla yhteensä 87 perusopetusryhmää ja 2 043 oppilasta sekä lukioasteilla yhteensä 75 perusopetusryhmää ja 1 839 oppilasta. Opetusministeriö on asettanut tavoitteeksi, että peruskoulun ala-aste olisi 3-luokkasarjainen, yläaste 4-luokkasarjainen ja lukioaste 3-luokkasarjainen. Vasa övningsskolassa on kuitenkin 3-luokkasarjainen peruskoulun yläaste ja 4-luokkasarjainen lukioaste. Tämän tavoitteen mukaisesti harjoittelukouluja on laajennettu niiden rakentamishankkeiden toteuduttua ja asianomaisen kaupungin koulutilanne huomioon ottaen, mutta laajentamistarve on vielä yhteensä 34 perusopetusryhmää. Luvuvuonna 1983—84 harjoittelukouluissa on yhteensä 13 rehtorin virkaa sekä 474 lehtorin virkaa ja tointa. Vuosittain yli 2 000 opiskelijaa suorittaa opetusharjoittelua harjoittelukouluissa.

2.2. Valmistelu

Opetusministeriö asetti 13 päivänä maaliskuuta 1980 harjoittelukoululainsäädännön uudistamista valmistelevan työryhmän, jonka tuli ottaa työssään huomioon yleisen koululainsäädännön uudistamisen yhteydessä tehtävät ratkaisut sekä harjoittelukoulujen hallinnosta saadut kokemukset. Työryhmä teki 7 päivänä kesäkuuta 1982 päivätyssä muistiossaan hallituksen esityksen muutoon laaditun ehdotuksen harjoittelukoulu-laiksi ja laiksi opettajankoulutuslain muuttamisesta sekä ehdotuksen harjoittelukouluasetukseksi. Ehdotuksissa oli otettu huomioon hallituksen esitys peruskoululaiksi ja lukiolaisiksi sekä niihin liittyväksi lainsäädännöksi (hall.es. 30/1982 vp.) sekä peruskouluasetuksen ja lukioasetuksen luonnokset.

Opetusministeriö on saanut muistiosta lausunnon valtiovarainministeriön järjestelyosastolta, kouluhallitukselta, opettajankoulutusneuvostolta, asianomaisilta korkeakouluilta, Suomen Kaupunkiliitolta, Suomen Kunnallisliitolta, Opettajien Ammattijärjestö OAJ:lta ja Opettajankoulutuslaitosten virkamiessyhdistys r.y:ltä. Kaikissa lausunnoissa on hyväksytty lakiehdotusten yleispiirteet. Muutosehdotukset ovat koskeneet lakiehdotusten yksityiskohtia, jotka liittyvät lähinnä harjoittelukoulun hallinnon toimivuuteen.

Esityksen valmistelu on perustunut edellä mainittuun muistioon, siitä saatuihin lausuntoihin sekä peruskoululakiin, lukiolakiin ja 3 päivänä kesäkuuta 1983 annettuun lakiin opettajankoulutuslain 8 ja 9 §:n muuttamisesta (500/83). Lisäksi on otettu huomioon laki peruskoululain muuttamisesta (132/84) ja laki lukiolain 21 ja 62 §:n muuttamisesta (133/84) perusteluineen (hall.es. 89/1983 vp.).

Eduskunta on vastauksessaan hallituksen esitykseen peruskoululaksi ja lukiolaksi sekä niihin liittyväksi lainsäädännöksi edellyttänyt, että hallitus välittömästi ryhtyy toimenpiteisiin opettajankoulutuksen kehittämiseksi niin, että hallituksen esitykseen sisältyvän lainsäädännön vaikutukset käytännön opetustyöhön otetaan huomioon. Näihin toimenpiteisiin kuuluu harjoittelukoululainsäädännön uudistaminen.

3. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Peruskoululain mukaisesti ehdotetaan, että harjoittelukoulussa voidaan opetusministeriön lu-

valla järjestää myös esiopetusta. Muita muutoksia harjoittelukoulun tehtäviin tai rakenteeseen ei ehdoteta. Harjoittelukoulujen kieliohjelma on tarkoitus pitää edelleen monipuolisena. Tarkoitus on, että opetus ja oppilaanohjaus järjestetään soveltuvin osin samoin kuin peruskoulussa ja lukiossa. Oppilaille järjestetään myös tukiopetusta ja erityisopetusta. Luokkamuotoista erityisopetusta ei ole kuitenkaan tarpeen järjestää harjoittelukoulussa. Tarkoituksenmukaista on, että oppilas siirretään tarvittaessa kunnan peruskoulun erityisluokalle tai erityiskouluun. Harjoittelukoulussa ei ole tarpeen järjestää myöskään peruskoulun lisäopetusta.

Harjoittelukoulun hallintoa ehdotetaan muutettavaksi soveltuvin osin peruskoululain ja lukiolain mukaisesti. Kouluneuvostojen ja vanhempien neuvoston sijasta harjoittelukoulussa olisi johtokunta. Esityksen mukaan sen kokoonpano poikkeaa peruskoulun ja lukion johtokuntien kokoonpanosta, koska harjoittelukoulussa voi olla useita kouluasteita ja harjoittelukoulu kuuluu korkeakoulun opettajankoulutusyksikköön.

Tehtävät, joita peruskoulun ja lukion osalta hoitaa koululautakunta, on tarkoitus harjoittelukoulussa jakaa opettajakunnalle, johtokunnalle ja korkeakoululle. Peruskoulun ja lukion hallinnossa lääninhallitukselle ja kouluhallitukselle kuuluvat tehtävät hoitaisi yleensä korkeakoulu.

Harjoittelukoulun perusopetusryhmien oppilaiden enimmäismääriä ehdotetaan edelleen vähennettäväksi yhdellä neljänneksellä siitä, mitä enimmäismääristä on säädetty peruskoulussa ja lukiossa. Harjoittelukoulun tuntikehyksistä ehdotetaan säädettäväksi lailla soveltuvin osin samoin perustein kuin peruskoululaissa ja lukioissa on säädetty.

Lain voimaantulon jälkeen peruskoulun yläasteen matematiikan ja vieraiden kielten opetusta ei enää järjestettäisi erilaajuisten oppimäärien mukaan. Oppilaiden yleisen jatko-opintokelpoisuuden turvaamiseksi tuntikehystä lisättäisiin nykyiseen tuntikertymään verrattuna samassa suhteessa kuin peruskoulun yläasteella. Harjoittelukoulun peruskoulun ala-asteella ja lukioasteella tuntikehys vastaisi suurin piirtein nykyistä tuntikertymää samoin kuin peruskoulussa ja lukiossa.

Nykyisin harjoittelukoulujen tuntikertymät ovat suurempia kuin kunnan peruskoulussa ja lukiossa. Tämä johtuu harjoittelukoulujen erityistehtävästä ja monipuolisemmasta kieliohjelmasta. Jotta harjoittelukoulujen toimintaedellytykset säilyisivät nykyisellään, ehdotetaan laissa

säädettäväksi samoin kuin peruskoululaissa ja lukiolaissa, että asetuksella voidaan säätää tuntimäärien korottamisesta eräissä tapauksissa. Tuntikehysjärjestelmään siirtymistä koskevat lain säännökset lisäisivät opettajien palkkauskustannuksia noin 3,8 miljoonaa markkaa vuodessa. Tämä vastaa peruskoululain ja lukiolain mukaista lisäystä. Koulukohtaisesti lisäys olisi niin pieni, ettei siitä aiheutuisi mainittavaa tarvetta uusien virkojen perustamiseen.

Esiopetusryhmiä varten harjoittelukouluissa ei ole opettajanvirkoja, joten luvanvarainen esiopetus edellyttäisi uusien virkojen perustamista. Jos kaikissa peruskoulun ala-asteen käsittävissä harjoittelukouluissa järjestettäisiin esiopetusta yhdelle ryhmälle, opettajien palkkauksesta johtuvat kustannukset olisivat noin 850 000 markkaa vuodessa.

Harjoittelukoulun henkilöstön asemaan tai rakenteeseen ei ehdoteta muutoksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Harjoittelukoululaki

1 luku

Harjoittelukoulun tehtävät ja rakenne

1 §. Pykälän 1 momentissa määritellään harjoittelukoulun asema ja tarkoitus korkeakoulun opettajankoulutusyksikön harjoittelukouluna sekä oppilaille peruskoulua ja lukiota vastaavana kouluna. Nämä tehtäväalueet katsotaan koulun toiminnassa samanarvoisiksi.

Pykälän 2 momentin mukaan opetusharjoittelun ja tutkimuksen suorittaminen on mahdollista myös muussa koulussa kuin harjoittelukoulussa. Harjoittelijoille on eduksi perehtyä opettajan työhön erilaisissa kouluissa. Harjoittelukoulut eivät aina pysty tarjoamaan riittävästi harjoittelumahdollisuuksia kaikille opetusharjoittelijoille.

Säännös ei merkitse muutosta harjoittelukoulun nykyiseen asemaan ja tarkoitukseen.

2 §. Harjoittelukoulun tehtävät huomioon ottaen on tarkoituksenmukaista, että kasvatus- ja opetustavoitteet ovat samat kuin peruskoululaissa ja lukiolaissa. Tämän vuoksi tavoitteita ei yksityiskohtaisesti määritellä tässä laissa.

3 §. Pykälän 1 momentti vastaa aineelliselta sisällöltään opettajankoulutuslaissa olevaa säännöstä. Uutta on pykälän 2 momentti, joka esiopetuksen osalta vastaa peruskoululain säännöstä. Esiopetuksen järjestäminen harjoittelukoulussa on perusteltua opetusharjoittelun kannalta.

Harjoittelukoulun tehtävät huomioon ottaen ei pidetä tarkoituksenmukaisena sitä, että har-

joittelukoulussa annettaisiin lukuvuoden kestävää lisäopetusta peruskoulun suorittaneille.

2 luku

Harjoittelukoulun hallinto

4 §. Voimassa olevaan käytäntöön ei ehdoteta muutosta.

5 §. Harjoittelukoulut ovat valtion kouluja, joten niihin ei voida soveltaa kunnallislain (953/76) johtokuntaa koskevia säännöksiä kuten peruskoulussa ja lukiossa. Tästä syystä esimerkiksi johtokunnan valintaa koskeva säännösehdotus poikkeaa peruskoululain ja lukiolain vastaavista säännöksistä. Koska kysymys on korkeakoulun opettajankoulutusyksikköön kuuluvan harjoittelukoulun hallintoelimestä, on säännösehdotuksessa soveltuvin osin noudatettu uusimpien korkeakoulusäädösten periaatteita. Harjoittelukoulun ja kunnan koululaitoksen yhteistyön edistämiseksi on tarpeen, että johtokunnassa on harjoittelukoulun sijaintikunnan kouluhallinnon edustaja. Lisäksi on pidetty tarkoituksenmukaisena, että johtokunnassa on yksi tai kaksi opettajien edustajaa harjoittelukoulun kouluasteiden määrästä riippuen.

6 §. Johtokunnan tehtävistä ja jäsenten valintatavasta on tarkoitus säätää asetuksella. Tehtävät tulevat olemaan jonkin verran erilaiset kuin peruskoulun ja lukion johtokunnilla. Harjoittelukouluun ei voida soveltaa kunnan kouluhallintoa koskevia säännöksiä. Kunnan koululautakunnalle kuuluu tehtäviä, jotka harjoittelukoulussa sen aseman vuoksi on tarkoitus antaa opettajakunnalle, johtokunnalle ja korkeakoululle.

7 §. Pykälässä viitataan peruskoulun ja lukion opettajakuntaa, oppilaskuntaa, rehtoria ja apulaisrehtoria koskeviin säännöksiin, joita harjoittelukoulussa soveltuvien osin noudatettaisiin. Rehtorin ja apulaisrehtorin asema ja tehtävät poikkeavat peruskoulun ja lukion rehtorin ja apulaisrehtorin asemasta ja tehtävistä. Tästä syystä asetukseen on tarkoitettu ottaa yksityiskohtainen tehtäväluettelo.

3 luku

Harjoittelukoulun työaika ja opetus

8 §. Pykälässä annetaan opetusministeriölle mahdollisuus poiketa harjoittelukoulun lukuvuoden ja työpäivien lukumäärän osalta peruskoulua ja lukiota koskevista säännöksistä. Tämä on tarkoituksenmukaista harjoittelukoulun tehtävien vuoksi.

9 §. Pykälän 1 momentin säännös vastaa aineelliselta sisällöltään voimassa olevan opettajankoulutuslain säännöksiä.

Opetusryhmien oppilasmäärien vähentämisestä on säädetty voimassa olevassa harjoittelukoulusasetuksessa.

10 §. Tuntikehyksistä ehdotetaan säädettäväksi soveltuvien osin samoin perustein kuin peruskoululaissa ja lukiolaissa. Harjoittelukoulun ehdotetut tuntikehykset vastaavat lukuvuoden 1983—1984 keskimääräistä tuntikertymää; peruskoulun yläasteen ehdotettu tuntikehyks on kuitenkin 14,4 prosenttia suurempi.

11 §. Tuntikehysten mukaisten tuntien käyttämisestä luokkamuotoiseen oppilaanohjaukseen, tukiopetukseen ja lukioasteella myös muuhun opetukseen ehdotetaan säädettäväksi asetuksella. Lisäksi ehdotetaan, että osa kouluasteen tunneista voidaan siirtää käytettäväksi toisella kouluasteella siten kuin asetuksella säädetään. Tämä lisäisi tuntikehysjärjestelmän joustavuutta.

Tuntimääriä määrättäessä 10 §:ssä ei ole otettu huomioon, että opetusharjoittelun ja tutkimuksen järjestäminen, laaja kieliohjelma, erityisopetus, luvanvarainen esiopetus ja muut erityiset syyt tulevat lisäämään koulujen tuntikertymää. Näitä tapauksia varten on syytä säätää laissa mahdollisuudesta korottaa näitä tuntimääriä siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

12 §. Selvyyden vuoksi ehdotetaan säädettäväksi, että harjoittelukoulun peruskoulu- ja lukioasteen oppimäärien suorittaminen vastaa peruskoulun ja lukion oppimäärien suorittamista.

Vastaavaa nimenomaista säännöstä ei ole voimassa olevissa säädöksissä.

4 luku

Harjoittelukoulun oppilaat ja oppilashuolto

13 §. Harjoittelukoulun sijaintikunta on velvollinen osoittamaan alueen, josta tarvittava määrä oppilaita voidaan ottaa harjoittelukouluun suorittamaan oppivelvollisuuttaan. Voimassa olevan opettajankoulutuslain säännöksen mukaan kunta aina alistaa päätöksensä kouluhallituksen vahvistettavaksi. Ottaen huomioon, että peruskoululaissa on kunnan itsehallinnon korostamiseksi luovuttu päätösten alistamisesta valtion viranomaiselle, ehdotetaan, että harjoittelukoulun oppilasaluetta koskevaa päätöstä ei alistettaisi kouluhallitukselle, ellei sitä ole tehty vastoin korkeakoulun mielipidettä. Toisena muutoksena voimassa olevaan lain säännökseen ehdotetaan, että tämän velvollisuuden voi ulottaa naapurikuntaan valtioneuvosto, kun asiasta nykyisin päättää kouluhallitus.

Oppilaiden ottamisessa ehdotetaan noudatettavaksi soveltuvien osin peruskoulua ja lukiota koskevia säännöksiä. Harjoittelukoulujen lukioasteet kuuluvat keskiasteen yhteisvalintajärjestelmään. Esityksen mukaan päätöksen oppilaiden ottamisesta tekee harjoittelukoulun rehtori.

14 §. Pykälän 1 momenttia vastaava oppilaan käyttäytymistä koskeva säännös sisältyy sekä peruskoululakiin että lukiolakiin. Harjoittelukoulun osalta asiasta ei ole aikaisemmin nimenomaisesti säädetty.

Oppilaan erottamisrangaistuksen pituus harjoittelukoulussa olisi sama kuin peruskoulussa. Peruskoulussa erottamisesta päättää koululautakunta, ja päätöksen vahvistaa lääninhallitus. Lukiossa määräaikaisesta erottamisesta päättää johtokunta ja lopullisesta erottamisesta kunnan lukiossa koululautakunta ja yksityisessä lukiossa johtokunta. Harjoittelukoulussa johtokunta määräisi erottamisrangaistuksen opettajakunnan esityksestä.

15 §. Pykälä on aineelliselta sisällöltään opettajankoulutuslain 8 ja 9 §:n muuttamisesta 1983 annetun lain (500/83) vastaavan säännöksen mukainen. Siinä tarkoitettujen lukioasteen oppilaiden opintososiaaliset edut järjestetään ja annetaan alueellisesti samanaikaisesti kuin harjoittelukoulun sijaintikunnan lukion oppilaille.

5 luku

Harjoittelukoulun opettajat ja muu henkilökunta

16 §. Harjoittelukoulun virkatyypeistä ja palvelussuhteista on nykyisin säädetty opettajankoulutuslaissa ja harjoittelukouluasetuksessa. Näiden säännösten sisältöä ei ehdoteta muutettavaksi.

17 §. Harjoittelukoulun palveluksessa olevien henkilöiden virka- ja työsuhteeseen sovelletaan valtion palvelussuhteissa yleensä noudatettavia säännöksiä ja määräyksiä, jollei tehtävien luonteen vuoksi toisin ole säädetty, määrätty tai virkaehto- tai työehtosopimuksella sovittu.

6 luku

Erinäisiä säännöksiä

18 §. Pykälä koskee harjoittelukoulun käyttökustannusten jakamista valtion ja kuntien kesken. Pykälän 1 ja 2 momentti vastaavat opettajankoulutuslain 8 ja 9 §:n muuttamisesta 1983 annetun lain vastaavia säännöksiä.

Säännöksestä käy ilmi kunnan suoritettavaksi tulevan korvauksen määrä myös silloin, kun oppilas ei ole käynyt harjoittelukoulua koko kalenterivuotta. Sama laskentaperuste sisältyy myös opetusministeriön päätökseen niistä perusteista, joiden mukaan oppilaan kotikunnan on osallistuttava toisen kunnan peruskoulun käyttömenoihin sellaisen oppilaansa osalta, joka käy kunnan peruskoulua tai sitä korvaavan yksityisen oppikoulun peruskoulua vastaavaa luokkaa (288/80). Säännös on nykyisen käytännön mukainen.

Silloin, kun kunta ei ole maksanut osuuttaan harjoittelukoulun käyttökustannuksista opetusministeriön päätöksessä mainittuun viimeiseen maksupäivään mennessä, siltä on voitu periä viivästyskorkoa kauppakaaren 9 luvun 10 §:n perusteella. Tämä säännös on kuitenkin kumottu vuoden 1983 alusta lukien voimaan tulleella korkolailla (633/82). Ottaen huomioon, että oikeusministeriö tässä vaiheessa selvittää julkisoikeudellisten saamisten korkoon liittyvien lainsäädäntötoimenpiteiden tarvetta ja että opetusministeriön hallinnonalalla ei ennestään ole säännöksiä viivästyskorosta, lakiin ei ehdoteta otettavaksi viivästyskorkosäännöstä.

19 §. Pykälä koskee harjoittelukoulun peruskouluasteen rakennuksen perustamiskustannusten jakamista valtion ja harjoittelukoulun sijaintikunnan kesken. Pykälä on opettajankoulutus-

lain vuonna 1981 annetulla lailla (783/81) muutettujen vastaavien säännösten mukainen.

20 §. Harjoittelukoulujen tarkastaminen on nykyisin säädetty kouluhallituksen tehtäväksi lukuun ottamatta hallinnon ja talouden tarkastusta. Tarkemmat säännökset tarkastamisesta sisältyvät voimassa olevaan harjoittelukouluasetukseen. Pykäläehdotuksessa mainitun seuraamisen menettelyä koskevat säännökset on myös tarkoitus antaa asetuksella. Ehdotetun sanonnan tarkoituksena on ilmaista, että kouluhallitus havaintojensa ja koulun antaman tiedon pohjalta käsittelee harjoittelukoulua ohjaten kasvatuksen ja opetuksen toteuttamiseen liittyviä asioita siten kuin asetuksella säädetään.

Tietojen antamisessa kunnan kouluhallinnolle harjoittelukoululle ehdotetaan annettavaksi sama velvoite kuin peruskoulua vastaavilla kouluilla on ja lisäksi sen on annettava tietoja lääninhallitukselle. Harjoittelukoulun toimintaa edistää yhteistyö läänin ja kunnan kouluviranomaisten kanssa.

21 §. Säännösehdotus on peruskoululain ja lukiolain mukainen.

22 §. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi muutoksenhau perusteista ja rajoituksista sekä poikkeuksellisista muutoksenhakuviranomaisista ja -ajoista. Ehdotus poikkeaa peruskoululain ja lukiolain vastaavista säännöksistä harjoittelukoulun aseman vuoksi. Oppilaan erottamista koskevassa asiassa tarkoituksenmukainen muutoksenhakuviranomainen on kouluhallitus. Koska harjoittelukoulun johtokunnan ja virkamiesten päätökset ovat luonteeltaan lähinnä pedagogisia, tarkoituksenmukainen muutoksenhakuviranomainen on opettajankoulutusyksikkö.

23 §. Peruskoululain ja lukiolain mukaisesti ehdotetaan säädettäväksi harjoittelukoulun peruskoulun yläasteen ja lukioasteen oppilaiden oikeudesta muutoksenhakuun.

24 §. Tarkoitus on, että harjoittelukoululain nojalla annetaan uusi harjoittelukouluasetus. Harjoittelukouluja koskevia säännöksiä on myös asianomaisten korkeakoulujen hallintoasetuksissa sekä korkeakoulujen virkoja ja toimia sekä niiden haltijoiden tehtäviä koskevissa asetuksissa.

7 luku

Voimaantulo

25 §. Tarkoitus on, että ehdotettu laki tulee voimaan samanaikaisesti peruskoululain ja lukio-lain kanssa. Lain 15, 18 ja 19 § tulisivat kuitenkin voimaan samanaikaisesti kuin lukion oppilai-

den opintososiaalisista eduista annettu laki (499/83) ja peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annetun lain muuttamisesta annettu laki (496/83). Mainittujen pykälien osalta siirtymävaiheen säännökset vastaavat opettajankoulutuslain 8 ja 9 §:n muuttamisesta 1983 annetun lain ja sen voimaantulosäännöksen muuttamisesta annetun lain (148/84) säännöksiä. Tämän pykälän 2 momenttina olevaa siirtymäsäännöstä, joka koskee lukioasteen oppilaiden opintososiaalisia etuja, on selvennetty.

26 §. Säännöksen mukaan harjoittelukoulun peruskoulun yläasteen erilaajuiset oppimäärät poistetaan asteittain samoin kuin peruskoululaisa on säädetty.

1.2. Laki opettajankoulutuslain muuttamisesta

6 §. Harjoittelukoululaki tekee pykälän tarpeettomaksi nykyisessä muodossaan. Selvyden vuoksi opettajankoulutuslakiin ehdotetaan otettavaksi maininta harjoittelukoulusta.

7—9 §. Pykälät ehdotetaan kumottavaksi, koska niiden harjoittelukouluja koskevat säännökset sisältyvät harjoittelukoululakiehdotukseen.

10 §. Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Vastavat säännökset sisältyvät harjoittelukoululakiehdotukseen sekä opettajankoulutusyksiköiden osalta asianomaisista korkeakouluista annettuihin lakeihin.

11 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi selvyden vuoksi siten, että siinä mainitaan kaikki virkanimikkeet, joihin liittyy oikeus ja velvollisuus jatko-opiskeluun. Voimassa olevan harjoittelukouluasetuksen nojalla harjoittelukoulun rehtorin virka katsotaan opettajanviraksi, joten sen haltijalla on oikeus ja velvollisuus jatko-opiskeluun. Selvyden vuoksi ehdotetaan säännöstä muutettavaksi siten, että oikeus ja velvollisuus jatko-opiskeluun on viranhaltijalla, mutta palveluaikaa laskettaessa otetaan huomioon voimassa olevien säännösten mukaisesti myös aika, jonka hän on väliaikaisena tai viransijaisena hoitanut virkaa tai tointa, johon liittyy oikeus ja velvollisuus jatko-opiskeluun. Muutos ei laajenna oikeutta ja velvollisuutta jatko-opiskeluun.

Voimaantulosäännös. Ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetun lain säätämisen yhteydessä vuonna 1983 annettiin myös laki opettajankoulutuslain 8 ja 9 §:n muuttamisesta. Sen

voimaantuloa on lykätty 1 päivään tammikuuta 1986. Koska tarkoituksena on, että harjoittelukoululaki, jolla muun ohessa korvataan opettajankoulutuslain 8 ja 9 §, voitaisiin hyväksyä ja saattaa voimaan ennen opettajankoulutuslain edellä mainittujen muutosten voimaantuloa, ehdotetaan opettajankoulutuslain 8 ja 9 §:n muuttamisesta annettu laki kokonaisuudessaan kumottavaksi.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Hallituksen esitykseen sisältyvä ehdotus harjoittelukoululaksi edellyttää asetuksella annettavia säännöksiä lain täytäntöönpanosta. Lisäksi tarvitaan valtioneuvoston, opetusministeriön ja erityisesti korkeakoulujen päätöksiä sekä voimassa olevien määräysten muuttamista.

Harjoittelukoululain valmistelun yhteydessä on valmisteltu myös ehdotus uudeksi harjoittelukouluasetukseksi, jossa on otettu huomioon koululainsäädännön kokonaisuudistukseen liittyvät ehdotukset peruskouluasetukseksi ja lukioasetukseksi. Uuden harjoittelukouluasetuksen keskeisiä tavoitteita on esitelty edellä harjoittelukoululakiehdotuksen perustelujen yhteydessä. Lisäksi tarvitaan asianomaisten korkeakoulujen hallintoasetuksiin eräitä lähinnä teknisiä muutoksia.

Luonnos harjoittelukouluasetukseksi voidaan tarvittaessa toimittaa erikseen eduskunnan käytettäväksi.

3. Voimaantulo

Tarkoitus on, että harjoittelukoululaki ja laki opettajankoulutuslain muuttamisesta tulevat voimaan samanaikaisesti peruskoululain ja lukiolain kanssa eli 1 päivänä elokuuta 1985. Harjoittelukoululain 15, 18 ja 19 § tulisivat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986. Siihen asti olisivat voimassa opettajankoulutuslain 8 §:n 3 momentti sekä opettajankoulutuslain 9 §:n 2—4 momentti. Tämä ehdotus on opettajankoulutuslain 8 ja 9 §:n muuttamisesta annetun lain ja sen voimaantulosäännöksen muuttamisesta annetun lain mukainen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Harjoittelukoululaki

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Harjoittelukoulun tehtävät ja rakenne

1 §

Korkeakoulun opettajankoulutusyksikköön kuuluu tarpeellinen määrä valtion harjoittelukouluja, joissa järjestetään opetusharjoittelua ja tutkimusta. Harjoittelukoulu antaa oppilailleen peruskoulun ja lukion oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot.

Korkeakoulu voi oppilaitoksen ylläpitäjän suostumuksella järjestää opetusharjoittelua ja tutkimusta muussakin oppilaitoksessa kuin harjoittelukoulussa.

2 §

Harjoittelukoulun kasvatus- ja opetustavoitteista on voimassa, mitä peruskoulun ja lukion kasvatus- ja opetustavoitteista on säädetty.

3 §

Harjoittelukouluun kuuluvat peruskoulun ala- ja yläastetta sekä lukiota vastaavat kouluasteet. Erityisestä syystä koulu voidaan järjestää myös niin, että siihen kuuluu vain peruskoulun ala-aste tai peruskouluaste taikka peruskoulun yläaste ja lukioaste.

Harjoittelukoulussa voidaan opetusministeriön luvalla ja valtioneuvoston määräämin perustein järjestää enintään yhden lukuvuoden kestävää esiopetusta lapsille, jotka eivät vielä ole oppivelvollisia. Tällöin voidaan, sen mukaan kuin valtioneuvosto määrää, poiketa tämän lain ja sen nojalla annettavan asetuksen säännöksistä.

2 luku

Harjoittelukoulun hallinto

4 §

Harjoittelukoulun yleinen johto ja valvonta kuuluvat välittömästi korkeakoululle.

Korkeakoululle kuuluvat harjoittelukoulun hallintoasiat hoidetaan siten kuin asianomaisen korkeakoulun hallinnosta on asetuksella säädetty.

5 §

Harjoittelukoululla on johtokunta. Korkeakoulu valitsee johtokuntaan neljäksi vuodeksi kerrallaan vähintään viisi ja enintään seitsemän jäsentä etupäässä oppilaiden huoltajien keskuudesta. Yksi näistä jäsenistä valitaan harjoittelukoulun sijaintikunnan kunnanhallituksen ehdottamista henkilöistä.

Lisäksi johtokuntaan kuuluu enintään kaksi koulun opettajakunnan keskuudestaan samaksi ajaksi valitsemaa jäsentä, joista toisen tulee opettaa pääasiallisesti peruskoulun ala-asteella ja toisen peruskoulun yläasteella tai lukioasteella, sekä yksi koulun muun henkilökunnan keskuudestaan samaksi ajaksi valitsema jäsen.

Koulussa, jossa on lukioaste, johtokuntaan kuuluu yksi sen oppilaiden keskuudestaan lukuvuodeksi kerrallaan valitsema jäsen, jonka tulee olla viisitoista vuotta täyttänyt. Koulussa, jossa on peruskoulun yläaste, johtokuntaan kuuluu yksi sen oppilaiden keskuudestaan lukuvuodeksi kerrallaan valitsema jäsen, jolla on johtokunnan kokouksissa puhevalta mutta ei äänioikeutta.

6 §

Kullekin johtokunnan jäsenelle valitaan lisäksi henkilökohtainen varajäsen.

Johtokunnan tehtävistä ja jäsenten valintavasta säädetään asetuksella.

7 §

Harjoittelukoulun opettajakunnasta, oppilaskunnasta sekä rehtorista ja apulaisrehtorista on soveltuvin osin voimassa, mitä näistä on peruskoulun ja lukion osalta säädetty, jollei tässä laissa tai asetuksella toisin säädetä.

3 luku

Harjoittelukoulun työaika ja opetus

8 §

Harjoittelukoulun lukuvuodesta ja työpäivien lukumäärästä on voimassa, mitä niistä peruskoulun ja lukion osalta on säädetty, jollei opetusministeriö toisin määrää.

9 §

Harjoittelukoulun peruskouluasteen opetus ja muu toiminta järjestetään peruskoulua sekä lukioasteen opetus ja muu toiminta lukiota koskevien säännösten mukaisesti, jollei tässä laissa tai asetuksella toisin säädetä.

Harjoittelukoulussa saadaan peruskoulussa ja lukiossa noudatettaviksi säädettyjä perusopetusryhmään kuuluvien oppilaiden enimmäismääriä vähentää yhdellä neljäsosalla. Jos oppilasmääräksi ei tule kokonaislukua, suoritetaan tasotus lähimpään kokonaislukuun ja, kahden kokonaisluvun ollessa yhtä lähellä, pienempään niistä.

10 §

Harjoittelukoulun peruskoulun ala-asteella saadaan käyttää opetussuunnitelmassa vahvistettujen oppiaineiden opettamiseen kutakin kouluasteen luokanopettajana toimivan lehtorin virkaa ja ylimääräistä tointa kohti 31,5 tuntia viikossa.

Harjoittelukoulun peruskoulun yläasteella saadaan käyttää opetussuunnitelmassa vahvistettujen oppiaineiden opettamiseen kutakin kouluasteen vuosiluokkaa kohti 45,5 tuntia viikossa sekä kutakin oppilasta kohti 1,6 tuntia viikossa.

Harjoittelukoulun lukioasteella saadaan luvuuden työpäivien aikana käyttää opetussuunnitelmassa vahvistettujen oppiaineiden opettamiseen vuosiluokkaa kohti 39 tuntia viikossa sekä kutakin oppilasta kohti 1,1 tuntia viikossa.

11 §

Osa 10 §:ssä tarkoitetuista tunneista käytetään luokkamuotoiseen oppilaanohjaukseen, tukiopetukseen ja muuhun opetukseen ja osa voidaan siirtää käytettäväksi toisella kouluasteella, sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

Tuntimääriä, joista on säädetty 10 §:ssä, saadaan korottaa opetusharjoittelun ja tutkimuksen järjestämisen, laajan kieliohjelman, erityisopetuksen, 3 §:n 2 momentissa tarkoitettun esiopetuksen tai muun erityisen syyn vuoksi, sen mukaan kuin asetuksella säädetään.

12 §

Harjoittelukoulun peruskouluasteen oppimäärän suorittaminen tuottaa virkaan tai toimeen taikka oppilaitokseen pääsemiseen saman kelpoisuuden kuin peruskoulun oppimäärän suorittaminen ja lukioasteen oppimäärän suorittaminen vastaavasti saman kelpoisuuden kuin lukion oppimäärän suorittaminen.

4 luku

Harjoittelukoulun oppilaat ja oppilashuolto

13 §

Harjoittelukoulun sijaintikunnan tulee osoittaa alue, josta harjoittelukouluun on otettavissa tarvittava määrä oppilaita suorittamaan oppivelvollisuuttaan. Erityisestä syystä valtioneuvosto voi ulottaa saman velvollisuuden myös naapurikuntaan. Ennen asian ratkaisemista kunnan on varattava korkeakoululle tilaisuus tulla kuulluksi. Jos kunta tekee päätöksen vastoin korkeakoulun mielipidettä, päätös on alistettava kouluhallitukselle.

Jollei kouluhallitus vahvista alistettua päätöstä, se palauttaa asian kunnalle uudelleen käsiteltäväksi. Jollei kouluhallitus vahvista kunnan uutta päätöstä, se määrää tässä tarkoitetun alueen.

Harjoittelukoulun oppilaiden ottamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä peruskoulun ja lukion oppilaiden ottamisesta on säädetty. Päätöksen oppilaiden ottamisesta harjoittelukouluun tekee kuitenkin rehtori.

14 §

Harjoittelukoulun oppilaan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti, käyttäytyttävä asiallisesti, noudatettava koulun järjestyssääntöjä ja käsiteltävä huolellisesti koulun omaisuutta.

Oppilaan, joka ei ole koulun muilla kurinpitokeinoilla ojennettavissa, voi koulun johtokunta opettajakunnan esityksestä erottaa koulusta määrääjäksi, vähintään yhdeksi ja enintään kolmeksi kuukaudeksi kerrallaan, sekä lukioasteen oppilaan myös lopullisesti. Erotetulle peruskouluasteen oppilaalle on korkeakoulun hankittava peruskouluopetusta.

15 §

Opetus harjoittelukoulussa on oppilaalle maksuton.

Peruskouluasteen oppilaille annetaan samat edut kuin peruskoulun oppilaille. Niin ikään lukioasteen oppilaille järjestetään samat opinto-sosiaaliset edut kuin lukion oppilaille.

5 luku

Harjoittelukoulun opettajat ja muu henkilökunta

16 §

Harjoittelukoulussa voi olla rehtorin virka ja harjoittelukoulun lehtorin virkoja. Harjoittelukoulussa voi tulo- ja menoarvion rajoissa olla

myös ylimääräisiä toimenhaltijoita, tilapäisiä toimihenkilöitä, tuntiopettajia ja työsopimussuhteessa olevaa henkilökuntaa.

17 §

Jollei toisin ole säädetty, määrätty tai sovittu, on harjoittelukoulun palveluksessa olevan henkilön palvelussuhteen ehdoista soveltuvin osin voimassa, mitä valtion muussa vastaavassa palvelussuhteessa olevan henkilön palvelussuhteen ehdoista on säädetty, määrätty tai sovittu.

Jos harjoittelukoulun palveluksessa olevan henkilön tehtävänä on valvoa oppilaiden ruokailua osallistumalla itse ruokailuun, on ateria hänelle maksuton.

6 luku

Erinäisiä säännöksiä

18 §

Kunta, jossa oppilaalla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka kunkin lukukauden alussa, on velvollinen suorittamaan harjoittelukoulua käyvistä oppilaista valtiolle korvauksen. Korvauksen tulee vastata kunnan osuutta keskimääräisistä peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annetun lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin käyttökustannuksista peruskoulun oppilasta kohti ja 5 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin käyttökustannuksista lukion oppilasta kohti asianomaisessa kunnassa. Lukukauden osuudeksi kalenterivuoden menoista katsotaan puolet sanoituista menoista.

Jos oppilaan kotikunta ei ylläpidä lukiota, lasketaan kunnan korvaus valtiolle harjoittelukoulun sijaintikunnan ylläpitämän lukion 1 momentissa tarkoitettuihin käyttökustannuksista.

19 §

Harjoittelukoulun sijaintikunta on velvollinen suorittamaan valtiolle harjoittelukoulun peruskouluastetta varten tarvittavan rakennuksen perustamiskustannuksista sen osan, jota peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annetun lain 2 §:n 1 momentin mukaan kulloinkin annettava valtionosuus ja kuoletuslaina eivät kattaisi, jos kysymys olisi kunnan omasta peruskoulurakennuksesta.

Perustamiskustannuksina otetaan huomioon 1 momentissa mainitun lain 2 §:n 3 momentissa tarkoitettut kustannukset, lukuun ottamatta huo-

netilojen ensikertaisesta kalustamisesta sekä opetusvälinein ja muulla irtaimistolla varustamisesta aiheutuvia kustannuksia. Milloin rakennuksen rakentamiskustannukset tai niitä vastaavat kustannukset ylittävät peruskoulurakennukselle valtioneuvoston vuosittain vahvistamien perusteiden mukaan määrättävän normaalihinnan, kunnan osuus lasketaan tästä normaalihinnasta.

Jos valtio pysyvästi luopuu käyttämästä 1 momentissa tarkoitettua rakennusta harjoittelukoulun tarpeisiin, kunta on oikeutettu saamaan takaisin suorittamaansa osuutta vastaavan suhteellisen osan rakennuksen arvosta. Mitä edellä on säädetty, ei kuitenkaan koske niitä rakennuksia, joita harjoittelukoulukäytön lakattua käytetään 1 momentissa mainitun lain 18 §:n mukaisiin käyttötarkoituksiin verrattavaan tarkoitukseen.

20 §

Kouluhallitus seuraa harjoittelukoulun kasvusta ja opetusta siten kuin siitä asetuksella säädetään.

Harjoittelukoulu on velvollinen antamaan lääninhallitukselle, kunnan koululautakunnalle ja koulutoimen johtajalle näiden pyytämät tiedot koulun toiminnasta sekä käsittelemään näiden tekemät koulua koskevat ehdotukset.

21 §

Valtion tai kunnan palveluksessa olevat sekä harjoittelukoulun hallintoelinten jäsenet eivät saa sivulliselle ilmaista, mitä he tämän lain mukaisen tehtäviensä perusteella ovat saaneet tietää, jos asia on sen luonteen vuoksi salassa pidettävä.

22 §

Harjoittelukoulun johtokunnan päätökseen, jolla oppilas on erotettu, saa hakea valittamalla muutosta kouluhallitukselta.

Tämän lain ja sen nojalla annetun asetuksen perusteella tehtyyn harjoittelukoulun johtokunnan muuhun kuin 1 momentissa tarkoitettuun päätökseen sekä harjoittelukoulun virkamiheen päätökseen saa hakea valittamalla muutosta asianomaisen korkeakoulun opettajankoulutusyksiköltä. Valitusaika on neljätoista päivää.

23 §

Jos oppilaan huoltaja saa hakea muutosta harjoittelukoulun johtokunnan päätökseen tai muun viranomaisen oppilasta koskevaan päätökseen, on myös peruskoulun yläasteen ja lukioasteen oppilaalla oikeus hakea muutosta.

24 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

7 luku

Voimaantulo

25 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1985. Lain 15, 18 ja 19 § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä tammikuuta 1986.

Tämän lain 15 §:ssä tarkoitetut harjoittelukoulun lukioasteen oppilaiden opintososiaaliset edut järjestetään ja annetaan alueellisesti samanaikaisesti kuin ne valtionosuuteen oikeuttavina järjestetään ja annetaan koulun sijaintikunnan lukion oppilaille. Lain 18 §:ää sovelletaan sen voimaantulon jälkeen syntyneisiin kustannuksiin.

Ennen tämän lain voimaantumista voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

26 §

Jos harjoittelukoulun peruskoulun yläasteella opetetaan koulujärjestelmän perusteista annetun lain (467/68) 5 §:n 3 momentin mukaisesti erilaajuisia oppimääriä, on niitä opetettava edelleen lukuvuonna 1985—86 kahdeksännellä ja yhdeksännellä vuosiluokalla ja lukuvuonna 1986—87 yhdeksännellä vuosiluokalla. Jos oppilas on aloittanut opiskelunsa sellaisen edellä tarkoitetun oppimäärän mukaan, jota vastaavaa oppimäärää ei peruskoululain (476/83) mukaan opeteta, on hänen opetuksensa järjestettävä hänen aloittamansa oppimäärän mukaisena. Kouluhallitus päättää tarvittaessa siitä, mitä oppimääriä pidetään tämän pykälän tarkoittamina vastaavina oppimäärinä.

Opetettaessa 1 momentin mukaisesti erilaajuisia oppimääriä muodostetaan opetusryhmä kyseessä olevilla vuosiluokilla noudattaen koulujärjestelmän perusteista annettua lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä.

2.

Laki

opettajankoulutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 10 päivänä joulukuuta 1971 annetun opettajankoulutuslain (844/71) 7—10 § ja 13 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 7 ja 9 § osittain muutettuina 27 päivänä marraskuuta 1981 annetulla lailla (783/81), ja 10 § viimeksi mainitussa laissa, sekä

muutetaan 6 § ja 11 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 6 § osittain muutettuna mainitulla 27 päivänä marraskuuta 1981 annetulla lailla ja 11 §:n 1 momentti 15 päivänä huhtikuuta 1977 annetussa laissa (318/77), näin kuuluviksi:

6 §

Opettajankoulutusyksikköön kuuluvasta harjoittelukoulusta on tämän lain säännösten lisäksi voimassa, mitä siitä on erikseen säädetty.

11 §

Opettajankoulutusyksikön lehtorin tai opettajan sekä harjoittelukoulun rehtorin tai lehtorin viran, toimen tai ylimääräisen toimen haltijalla on, hoidettuaan tällaista virkaa tai tointa seitsemän vuotta, oikeus ja velvollisuus, jos hänen virkasuhteensa jatkuu eikä hän ole täyttänyt viittäkymmentäkahdeksaa vuotta, virkavapaana ja virkaan kuuluvien palkkaeduin suorittaa lukukauden kestävä jatko-opiskelu. Sama oikeus ja

velvollisuus uusiutuu jokaisen seitsenvuotisen palvelujakson jälkeen. Viisikymmentäkahdeksan vuotta täyttäneen henkilön oikeudesta jatko-opiskeluun päättää opetusministeriö. Jatko-opiskelu tulee suorittaa edellä mainittua seitsenvuotista palvelujaksoa seuraavan neljän vuoden kuluessa. Opetusministeriö voi kuitenkin erityisestä syystä siirtää jatko-opiskelun ajankohtaa enintään lukuvuodella.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1985, opettajankoulutuslain 8 §:n 3 momentin

sekä 9 §:n 2—4 momentin kumoamisen osalta
kuitenkin 1 päivänä tammikuuta 1986.

Tällä lailla kumotaan opettajankoulutuslain 8

ja 9 §:n muuttamisesta 3 päivänä kesäkuuta 1983
annettu laki (500/83) siihen myöhemmin tehtyi-
ne muutoksineen.

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 1984

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Gustav Björkstrand*

Laki

opettajankoulutuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 10 päivänä joulukuuta 1971 annetun opettajankoulutuslain (844/71) 7—10 § ja 13 §:n 3 momentti,
 sellaisina kuin niistä ovat 7 ja 9 § osittain muutettuina 27 päivänä marraskuuta 1981 annetulla lailla (783/81), ja 10 § viimeksi mainitussa laissa, sekä
muutetaan 6 § ja 11 §:n 1 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat, 6 § osittain muutettuna mainitulla 27 päivänä marraskuuta 1981 annetulla lailla ja 11 §:n 1 momentti 15 päivänä huhtikuuta 1977 annetussa laissa (318/77), näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Opetusharjoittelua ja tutkimusta varten opettajankoulutusyksikköön kuuluu tarpeellinen määrä harjoittelukouluja.

Opetusharjoittelua ja tutkimusta korkeakoulu voi oppilaitoksen ylläpitäjän suostumuksella järjestää muuhunkin oppilaitokseen kuin harjoittelukouluun.

6 §

Opettajankoulutusyksikköön kuuluvasta harjoittelukoulusta on tämän lain lisäksi voimassa, mitä siitä on erikseen säädetty.

7 §

1 momentti on kumottu 27 päivänä marraskuuta 1981 annetulla lailla (783/81).

Opettajankoulutusyksikköön kuuluvia harjoittelukouluja tarkastaa kouluhallitus, niin kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään.

(kumotaan)

8 §

Harjoittelukouluun kuuluvat kunnan peruskoulua ja valtion lukiota vastaavat kouluasteet. Erityisestä syystä koulu voidaan järjestää myös niin, että siihen kuuluu vain peruskoulun ala-aste tai peruskoulu tai peruskoulun yläaste ja lukio.

Mikäli asetuksella ei toisin säädetä, harjoittelukoulun peruskouluasteen opetus ja muu toiminta järjestetään kunnan peruskoulua ja lukioasteen opetus ja muu toiminta valtion lukiota koskevien säännösten mukaan.

Harjoittelukoulun lukioasteen oppilaiden lukukausimaksusta on voimassa, mitä valtion lukion lukukausimaksusta on säädetty. Peruskouluasteen oppilaille koulu on maksuton, ja heille

(kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

annetaan muutoinkin samat edut kuin kunnan peruskoulun oppilaille.

9 §

(kumotaan)

Kunnan, jossa harjoittelukoulu sijaitsee, tulee tarvittaessa osoittaa erityinen alue, josta harjoittelukouluun on otettavissa tarvittava määrä lapsia suorittamaan oppivelvollisuuttaan ja alistaa tämä päätöksensä kouluhallituksen vahvistettavaksi. Poikkeustapauksessa voidaan sama velvollisuus ulottaa myös naapurikuntaan.

Kunta, jossa oppilaalla on väestökirjalain (141/69) mukainen kotipaikka lukukauden alussa, on velvollinen suorittamaan valtiolle harjoittelukoulun peruskouluasteella käyvästä oppilaasta korvauksen, joka vastaa kunnan osuutta keskimääräisistä kunnan peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annetun lain (1112/78) 4 §:n 2 momentissa tarkoitetuista käyttökustannuksista peruskoulun oppilasta kohti asianomaisessa kunnassa.

Kunta, jossa harjoittelukoulu sijaitsee, on velvollinen suorittamaan valtiolle harjoittelukoulun peruskouluastetta varten tarvittavan rakennuksen perustamiskustannuksista sen osan, jota kunnan peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista annetun lain 2 §:n 1 momentin mukaan kulloinkin annettava valtionosuus ja kuoletuslaina eivät kattaisi, jos kysymys olisi kunnan omasta peruskoulurakennuksesta. Perustamiskustannuksina otetaan huomioon edellä mainitun lain 2 §:n 3 momentissa tarkoitettut kustannukset, lukuun ottamatta huonetilojen ensikertaisesta kalustamisesta sekä opetusvälinein ja muulla irtaimistolla varustamisesta aiheutuvia kustannuksia. Milloin rakennuksen rakentamiskustannukset tai niitä vastaavat kustannukset ylittävät peruskoulurakennukselle valtioneuvoston vuosittain vahvistamien perusteiden mukaan määrättävän normaalihinnan, kunnan osuus lasketaan tästä normaalihinnasta.

Jos valtio pysyvästi luopuu käyttämästä 3 momentissa tarkoitettua rakennusta harjoittelukoulun tarpeisiin, kunta on oikeutettu saamaan takaisin suorittamaansa osuutta vastaavan suhteellisen osan rakennuksen arvosta. Mitä edellä on säädetty, ei kuitenkaan koske niitä rakennuksia, joita harjoittelukäytön lakattua käytetään kunnan peruskoulun, lukion ja yleisen kirjaston valtionosuuksista ja -avustuksista sekä lainoista

Voimassa oleva laki

Ehdotus

annetun lain 18 §:ssä mainittuihin käyttötarkoituksiin verrattavaan tarkoitukseen.

10 §

Opettajankoulutusyksikössä voi olla professorin, apulaisprofessorin, lehtorin, opettajan ja yliassistentin virkoja sekä siihen kuuluvassa harjoittelukoulussa rehtorin virka ja lehtorin virkoja.

Tulo- ja menoarvion rajoissa opettajankoulutusyksikköön ja siihen kuuluvaan harjoittelukouluun voidaan ottaa ylimääräisiä toimenhaltijoita, tilapäisiä toimihenkilöitä ja tuntiopettajia sekä työsuhteessa olevaa henkilökuntaa.

11 §

Opettajankoulutusyksikön tai harjoittelukoulun lehtorin tai opettajan viran, toimen tai ylimääräisen toimen haltijalla on, palveltuaan seitsemän vuotta, oikeus ja velvollisuus, jos hänen virkasuhteensa jatkuu eikä hän ole täyttänyt viittäkymmentäkahdeksaa vuotta, virkavapaana ja virkaan kuuluvin palkkaeduin suorittaa lukukauden kestävä jatko-opiskelu. Sama oikeus ja velvollisuus uusiutuu jokaisen seitsenvuotisen palvelujakson jälkeen. Viisikymmentäkahdeksan vuotta täyttäneen henkilön oikeudesta jatko-opiskeluun päättää opetusministeriö. Jatko-opiskelu tulee suorittaa edellä mainittua seitsenvuotista palvelujaksoa seuraavan neljän vuoden kuluessa. Opetusministeriö voi kuitenkin erityisestä syystä siirtää jatko-opiskelun ajankohtaa enintään lukuvuodella.

(kumotaan)

11 §

Opettajankoulutusyksikön lehtorin tai opettajan sekä harjoittelukoulun rehtorin tai lehtorin viran, toimen tai ylimääräisen toimen vakinaisella haltijalla on, hoidettuaan tällaista virkaa tai tointa seitsemän vuotta, oikeus ja velvollisuus, jos hänen virkasuhteensa jatkuu eikä hän ole täyttänyt viittäkymmentäkahdeksaa vuotta, virkavapaana ja virkaan kuuluvin palkkaeduin suorittaa lukukauden kestävä jatko-opiskelu. Sama oikeus ja velvollisuus uusiutuu jokaisen seitsenvuotisen palvelujakson jälkeen. Viisikymmentäkahdeksan vuotta täyttäneen henkilön oikeudesta jatko-opiskeluun päättää opetusministeriö. Jatko-opiskelu tulee suorittaa edellä mainittua seitsenvuotista palvelujaksoa seuraavan neljän vuoden kuluessa. Opetusministeriö voi kuitenkin erityisestä syystä siirtää jatko-opiskelun ajankohtaa enintään lukuvuodella.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1985, opettajankoulutuslain 8 §:n 3 momentin ja 9 §:n 2—4 momentin kumoamisen osalta kuitenkin 1 päivänä tammikuuta 1986.

Tällä lailla kumotaan opettajankoulutuslain 8 ja 9 §:n muuttamisesta 3 päivänä kesäkuuta 1983 annettu laki (500/83) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.